

SİRKÜLER
Sayı: 2011/109

İstanbul, 27.04.2011
Ref: 4/109

Konu:

6111 SAYILI KANUN İLE 5510 SAYILI KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER SONRASINDA KISMİ SÜRELİ (AY İÇİNDE 30 TAM GÜNDENDEN AZ ÇALIŞANLAR) ÇALIŞANLARIN İSTEĞE BAĞLI SİGORTALILIK UYGULAMALARI HAKKINDA SGK TARAFINDAN AÇIKLAMALAR YAPILMIŞTIR

1. Kısmi süreli çalışanların isteğe bağlı sigortalılıkları

Ay içinde 30 günden az çalışanlardan isteğe bağlı sigortalı olanların isteğe bağlı borçlanmaları ve bu borçlanmalarının 4/a kapsamında değerlendirilmesi hususunda 6111 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle ilgili olarak SGK tarafından yayınlanan 2011/36 sayılı Genelge'de açıklamalar yapılmıştır.

Kanunun 50. maddesi ile ay içinde 30 günden az çalışan veya tam gün çalışmayanlar isteğe bağlı sigortaya müracaat etmeleri halinde kalan sürelerini isteğe bağlı sigortaya prim ödeyerek 30 güne tamamlayabilmektedirler. 6111 sayılı Kanunun 32. maddesi ile Kanunun 51 inci maddesinin üçüncü ve beşinci fıkralarında yapılan değişiklikle ay içinde 30 günden az çalışan veya tam gün çalışmayan sigortalıların isteğe bağlı sigortalılık statüleri 25/2/2011 tarihinden itibaren Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sayılacaktır.

Bu durumda ay içinde 30 günden az çalışmaları nedeniyle isteğe bağlı sigortalı sayılanların 1/10/2008-24/2/2011 tarihleri arasındaki sigortalılıkları 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında, 25/2/2011 tarihi ve sonrasındaki sigortalılıkları ise 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalılık süresi sayılacaktır.

1/10/2008 tarihinden sonra isteğe bağlı sigortaya müracaat etmiş olup halen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında prim ödeyenler ile 25/2/2011 tarihinden itibaren müracaat edenlerin bu tarihten sonraki işlemleri “**sgkintra (4/a) Tescil ve Hizmet İşlemleri**” programı ile takip edilecek bu programa giriş yapılırken “**30 günden az prim ödeyen**” ve “**ay içinde tahakkuk ettirilecek isteğe bağlı sigorta gün sayısı**” girilerek hizmet oluşturulacaktır.

1/10/2008-24/2/2011 tarihleri arasında müracaat eden sigortalıların isteğe bağlı sigortaya giriş bildirgelerinin bir fotokopisi (4/a) sigorta sicil dosyalarında muhafaza edilecek, 1/10/2008-24/2/2011 tarihleri arasında ay içinde 30 günden az çalışan veya tam gün çalışmayanlardan kalan süreleri 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında prim ödemek suretiyle 30 güne tamamlayanların ödemiş oldukları prim karşılığı hizmet süreleri (4/b) Tescil Programına her ay (01-terk), (05-isteğe bağlı sigortalılık) kodları ile sosyal güvenlik il müdürlüğüne/sosyal güvenlik merkezince memur eli ile (manuel) olarak aktarılacaktır.

6111 sayılı Kanununun 68 nci maddesiyle 4447 sayılı Kanununun 46 ncı maddesinde yapılan düzenleme ile ay içindeki çalışması 30 günün altında olanlar ile 4857 sayılı Kanuna göre kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışanlardan ay içindeki çalışmasını 30 güne tamamlayanlar işsizlik sigortası kapsamında sigortalı sayılmışlardır. Söz konusu hüküm gereğince 25/2/2011 tarihinden itibaren 4857 sayılı Kanuna göre kısmi süreli çalışıp ayrıca isteğe bağlı sigortaya müracaat edenlerden % 32 prim oranı ile sigortalı ve işveren hissesi dahil % 3 oranında işsizlik sigortası primi olmak üzere toplam % 35 oranında prim alınacaktır.

Ay içinde 30 günden az çalışıp isteğe bağlı sigortalı olmak için müracaat edenlerden kısmi süreli iş sözleşmesine tabi çalışanların aylık prim ve hizmet belgesindeki eksik gün nedeni 06 (Kısmi istihdam), 07 (Puantaj kayıtları), 17 (Ev hizmetlerinde 30 günden az çalışma), 12 (Birden fazla) ve 13 (Diğer) olanlar dikkate alınacaktır. Bu sigortalıların zorunlu sigortalılık süresinin isteğe bağlı sigortaya beyan ettiği gün sayısından az olması halinde, eksik ödemiş oldukları aylara ilişkin hizmet, prim farkını ödemeleri halinde dikkate alınacaktır. Zorunlu çalışmalarının beyan ettikleri gün sayısından fazla olması halinde ise fazla ödenen tutarlar prim borçlarına mahsup edilebileceği gibi talepleri halinde sigortalılara iade edilecektir.

Örnek- Aylık prim ve hizmet belgesinde her ay 20 gün çalışan ve eksik gün nedeni 06 (Kısmi istihdam) olan sigortalı, 25/5/2011 tarihinde ay içinde 30 günün altında olan süresini isteğe bağlı sigortalı olarak tamamlamak için müracaat etmiştir. Bu durumda sigortalının isteğe bağlı sigortalılığı 21/5/2011 tarihi itibarıyla başlatılacaktır.

2- Kamu idarelerinde çalışıp iş sözleşmesi askıda olanların isteğe bağlı sigortalılığı

6111 sayılı Kanununun 42 nci maddesiyle Kanununun 88 inci maddesinin dördüncü fıkrasına “Ancak, kamu idaresine ait işyerinde çalıştırılan sigortalıların iş sözleşmesinin askıda olduğu sürede 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi çalışmaları ya da isteğe bağlı sigortalı olmaları halinde bu sigortalılar için belirtilen şekilde çalıştıkları veya isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödedikleri sürelerle sınırlı olarak ilgili kamu idaresinden genel sağlık sigortası primi alınmaz.” cümlesi eklenmiş olup, bu değişiklikle kamu idaresine ait işyerinde çalıştırılan sigortalıların iş sözleşmesinin askıda olduğu sürede 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi çalışmaları ya da isteğe bağlı sigortalı olmaları halinde bu sigortalılar için belirtilen şekilde çalıştıkları veya isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödedikleri sürelerle sınırlı olarak ilgili kamu idaresinden genel sağlık sigortası primi alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamda olan kişilerin isteğe bağlı sigortaya müracaat etmeleri halinde talepleri kabul edilerek 5/1/2009 tarihli ve 2009/5 sayılı Genelge hükümleri doğrultusunda işlemleri yapılacak ancak, isteğe bağlı sigorta primi ödenen süreler 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalılık olarak değerlendirilecektir.

3- Gelir vergisinden muaf kadın sigortalılar

Kanunun geçici 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında 6111 sayılı Kanunun 50 nci maddesiyle yapılan düzenlemeyle 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde belirtilen vergiden muaf işleri hizmet akdiyle herhangi bir işverene tabi olmaksızın sürekli ve kazanç getirici nitelikte yaptıklarını vergi dairelerinden alacakları yazılar ya da Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları tarafından düzenlenen raporlar ile tespit ettiren kadınlar isteğe bağlı sigortalı olarak primlerini 2011 yılında % 18 olmak üzere ve her yıl birer puan artırılmak suretiyle ödeyebileceklerdir.

Bu düzenleme ile 1/10/2008 tarihinden önce kayıt ve tescili yapılan isteğe bağlı sigortalılar ile 25/2/2011 tarihinden itibaren tescilleri yapılan kadınların bu madde kapsamında prim ödemek istemeleri durumunda vergiden muaf işleri 1/10/2008 tarihinden önce veya sonra yaptıkları araştırılmayacak, vergiden muaf işleri yaptıklarını belgelemeleri halinde isteğe bağlı sigortalılık talep tarihini takip eden günden itibaren başlatılacaktır. Ancak, 6111 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce talepte bulunup 1/10/2008 tarihinden sonra vergiden muaf işleri yapmaları nedeniyle sigortalılıkları başlatılmayanlardan yeniden talep alınacaktır.

Sigortalıların vergiden muaf işleri yaptıklarının tespitine ilişkin uygulama 20/10/2010 tarihli ve 2010/117 sayılı Genelge hükümlerine göre devam edecektir.

Örnek 1- 13/7/2007 tarihinde isteğe bağlı sigortalılığı başlayan 2/11/2008 tarihinde Kanunun geçici 16 ncı maddesinden yararlanmak için talepte bulunan ancak 1/10/2008 tarihinden önce vergiden muaf işleri yaptığını belgeleyememesi nedeniyle talebi reddedilen kadın sigortalının 3/3/2011 tarihinde yeniden talepte bulunması ve talep tarihi itibarıyla vergiden muaf işleri yaptığını belgelemesi halinde, talep tarihini takip eden 4/3/2011 tarihinden itibaren geçici 16 ncı madde hükümlerinden yararlandırılacaktır.

Örnek 2- 13/3/2011 tarihinde isteğe bağlı sigortalılık talebinde bulunan ve aynı tarih itibarıyla vergiden muaf işleri yaptığını belgeleyen kadın isteğe bağlı sigortalı tescil tarihi itibarıyla geçici 16 ncı madde hükümlerinden yararlandırılacaktır.

Örnek 3- 15/4/2011 tarihinde isteğe bağlı sigortalılığı başlayan ancak 12/5/2011 tarihinde vergiden muaf işleri yaptığını belgeleyerek madde hükmünden yararlanmak için talepte bulunun kadın isteğe bağlı sigortalı 13/5/2011 tarihi itibarıyla geçici 16 ncı madde hükümlerinden yararlandırılacaktır.

4- Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine tabi sigortalılar

Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi ile ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri yönünden 1/10/2008 tarihinden itibaren 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi sigortalı olarak sayılmaktadırlar. Bunların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri halinde isteğe bağlı sigortalı olmalarına imkan sağlanmış olup, isteğe bağlı sigortalılık statüsü (b) bendi kapsamında sigortalılık olarak değerlendirilmiştir. Ancak 6111 sayılı Kanunun

24 üncü maddesi ile değiştirilen Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi uyarınca isteğe bağlı sigortalılık statüsü 1/10/2008 tarihinden itibaren 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi olarak belirlenmiştir. Söz konusu hüküm gereğince 1/10/2008-25/2/2011 tarihleri arasında isteğe bağlı sigorta statüleri Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında değerlendirilen hizmetler 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamına dönüştürülecek, sigortalıların bu sürelerle ilişkin bildirilen hizmetleri ile borçlanmalardaki sigortalılık statüleri de yeni durumlarına göre değerlendirilecektir.

Örnek- 23/2/2009 tarihi itibarıyla 5 inci maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında çalışmaya başlayan sigortalı 24/2/2009 tarihinde isteğe bağlı sigortalı olmak için müracaat etmiş olup sigortalılığı 25/2/2009 tarihi ile başlatılmış, 8/8/2010 tarihinde de askerlik borçlanması yapmıştır. Sigortalının 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki isteğe bağlı sigortalılığı ve bu statüdeki askerlik borçlanması 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında isteğe bağlı sigortalılık ve borçlanma olarak dikkate alınacaktır.

Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine tabi sigortalıların kısa vadeli ve genel sağlık sigortası hizmetlerinin bildirimini işverenler tarafından 21 numaralı (Türk İşverenler Tarafından Sosyal Güvenlik Sözleşmesi İmzalanmamış Ülkelere Götürülerek Çalıştırılan Türk İşçileri) belge türü ile Kuruma bildirilmekte olup, bunlardan isteğe bağlı sigortalı olmak isteyenlerin talepleri önceden olduğu gibi isteğe bağlı sigorta giriş bildirgesi ve bu sigortalıların sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkeye Türk işverenlerince götürüldüğüne ilişkin belge ile sigortalılar ya da işverenler tarafından işyerinin bağlı bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüğüne/sosyal güvenlik merkezine müracaat ederek yapılmaya devam edilecek, bu sigortalılardan % 20 oranında isteğe bağlı sigorta primi tahsil edilecektir.

Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında sigortalı olanlardan aynı zamanda isteğe bağlı sigortaya devam edenlerin 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi sigortalılıkları yurtdışındaki çalışmalarının bittiği tarih itibarıyla sona erdirilecektir.

Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında sigortalılığı bulunanlardan isteğe bağlı sigortalı olanların 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalılık kodu “2” olup **“sgkintra (4/a) Tescil ve Hizmet İşlemleri”** programından **“5-g Yurtdışı İBS”** alanına giriş yapmak suretiyle işlem yapılacaktır.

1/10/2008 tarihi ile 6111 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 25/2/2011 tarihleri arasında (4/b) programları aracılığıyla sigortalılıkları devam ettirilenlerin Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki isteğe bağlı sigortalılıkları tescil tarihi itibarıyla (04) kodu ile iptal edilerek **“sgkintra (4/a) Tescil ve Hizmet İşlemleri”** menüsünden (4/a) programına tescil tarihleri itibarıyla girişleri sağlanacaktır.

Saygılarımızla,

**DENGGE DENETİM YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.**